

MIĘKKOŚĆ (26) *sb f*

miękkosc (19), **miękość** (7), [**mięchkość**]; **miękkosc** : **miękość** *SienLek* (1:1), *Calep* (4:6).
-ę- (22) -e- (4), [-e-].

o *prawdopodobnie jasne* (tak w -ość).

sg *N* **miękkosc** (14). ◊ *G* **miękkosci** (5). ◊ *A* **miękkosc** (6). ◊ *I* **miękkoscią** (1). ◊ [*pl* *I* **mięchkościami**.]

Sł stp, Cn notuje, Linde XVIII w.

1. *Podatność na nacisk, dotyk; nietwardość; lentitia, lentor Calep; mollities, teneritas Cn* (10) : czyni wzdęcić w ciele y **miękkosc** nieiaką dla wietrzności *FalZioł* I 119d; *Calep* 591b.

miękkosc *czego* (4): *FalZioł* V 18a; **Miękość** ciałá z ciepłotą dobry znak w chorobie *SienLek* Sss3. *Cf Zwrot.*

Zwrot: »**miękkosc** [*czego*] *stwardzać* (*a. utwardzać*)« (2): [*wirzbowa wodka*] żył nożnych **miękkosc** j trzewa *vtwardza*. *FalZioł* II 13a, I 151a.

Przen: *Podatność, łatwe przyswajanie, łatwość kształtowania* (2) : *Abowim* one młode látá ku tworzenyu łáncne á *myękkye* łá/ *łatwye* też *vmyfły* ich dla **miękkosci** mogą być *náuką yáką/ álbo* ćwiczeniem *wypolerowane*. *GliczKsiąż* K2.

miękkosc *czego* (1): *Bowiem* *natrwálzje y nástálzje* bywaią one rzeczy ktore w młodym wieku to iest, za młodu w pamięć *człowieczą* bywaią *wlane*, á to *włzitko* dla **miękkosci** rozumu w onych *leciech*. *BielŻywGlab* nlb 13.

a. *Rzecz miękka* (2) :

Wyrażenie: »**miękkosc** *ucha*« = *opuszka ucha; cartilago auris PolAnt* (2): *Y* wezmie *ofiárownik* *krwie* *oney* *ofiáry* zá *wyłtęp/ y włoży* (*iey*) *ofiárownik* ná **miękkosc** *vchá* *práwego/ onego* *oczyszcíającego* *fię* *BudBib* *Lev* 14/14, *Lev* 14/17.

a. [*Miękkie, tj. wykwintne szaty*: *Ale* *czoscie* *wyszli* *widziecz* *człowieka* **miękkosciami** *prziodzianego* [*mollibus vestitum Vulg Matth* 11/8]? *Oto* *ktorzy* **mięchkościami** *bywaią* *prziodziani* [*mollibus vestiuntur Vulg Matth* 11/8] w *domiech* *krolewskich* *sú*. *SandMalEwan* L.]

2. *Słabość uderzenia* (*o pulsie*); *malacia Cn* (1) :

Szereg: »*leniwość* *a* **miękkosc**« (1): *Leniwość* á **miękkosc** [*uderzeń pulsu*]/ *pochođzi* *od* *zimná/ á* *ciánkość* *od* *fuchá*. *SienLek* 24v.

3. *Łagodność, życzliwość, pobłażliwość; lenitas Mącz, Calep; indulgentia Calag, Calep; facilitas, mansuetudo Calep* (7) : *Mącz* 188c; *Calag* 337b; *Indulgentia* – *Pobłazanię, miękośc*. *Calep* 529a, 590b.

W połączeniu szeregowym (1): *ModrzBaz* 62v *cf Wyrażenie*.

W przeciwstawieniach: »**miękkosc** ... *srogość, okrucieństwo*« (2): *frogości* *y okrucieńtwá* *po* *łobie* *nieukázuy/ áni* *też* **miękkosci** *BielKron* 258; *Iłz* *iest* *niebeśpieczeństwo* *dułzne* *od* *tego/* *ktorzy* *záwždy* *przy* *boku* *twoim* *bęđąc/* *námowić* *cię* *y* *vżyć* **miękkoscią/** *ábo* *y* *frogością* *odstráżyć* *od* *wiáry* *może* *SkarŻyw* 152.

Wyrażenie: »serca miękkość« (1): Bo ieśli tá źwierzęca wściekłość ieft w ták wielkieu wadze/ że ią męftwem zową: což lepak ieft ćichość/ co dobrotliwość á fercá miękkość [*animi remissio*]? *ModrzBaz* 62v.

4. Słabość, delikatność (fizyczna lub psychiczna); *teneritudo Calep, Cn; mollities Calep* (4) : Końtek granie/ albo chćiwość ma włobie nazbyt popedliwą/ albo nieprziřtoyną męřczyźnie miękkość. *KwiatKsiąř P3v; Calep* 1054b.

a. Wydelikacenie, zniewieścienie, niemęřkość (2) :

W przeciwstawieniu: »miękkość ... twardość« (1): *SkarKaz*)(4 cf »miękkość i pieřczota«.

Szeregi: »miękkość i pieřczota« (1): Mądrzy/ pobořni y řtáteczni niech przy nim fię bąwią/ áby fię náuczył wřzytko z ráđą czynić/ [...] y miękkości fię y pieřczoty wřzelákieu w czás oduczáiác/ á do rycerřkieu twardości/ nie tylo duřę/ ále y ćiáło řwoie řpořobiác. *SkarKaz*)(4.

»miękkość i rozkosz« (1): Miękkoř y rořkoř řłáchy. *SkarKazSej* 704b *marg.*

*** Bez wystarczajúcego kontekstu (4) : *Lentitia, Miękkość. Mącz* 189a, 229d; *Mollities* – *Miekořcz, słabořcz. Calep* 670a, 670b.

Synonimy: 3. dobrość, łaskawość, życzliwość; 4. słabość.

RS